UUTISET

Nyt halutaan pitää pykälistä kiinni ja sillä kiusataan viljelijöitä. **PUHEENJOHTAJA JUHA MARTTILA, MTK**

Märkä kasvukausi ei oikeuta joustoon nitraattidirektiivissä

Maataloustukien valvonnoissa ylivoimainen este voi säästää sanktioilta. Ympäristönsuojelulaissa ylivoimaisen esteen käsitettä ei ole, joten siihen vedoten lantaa ei saa levittää 15.11. jälkeen.

Ympäristöministeriö ei suostu joustamaan lannanlevityksen aikarajoissa. Toisin sanoen karjatilat eivät ministeriön mukaan saa levittää lantaa ennen ensi huhtikuuta, vaikka säiden vuoksi levitys ei onnistunut ennen 15.11., joka on nitraattidirektiivin määrittelemä takaraja.

MTK:n ympäristöjohtajan **Liisa Pietolan** mukaan kasvukauden ja syksyn aikana luonnonolot olivat jatkuvien sateiden ja peltojen märkyyden vuoksi paikoin niin vaikeat, että tilanteen pitäisi katsoa täyttävän ylivoimaisen esteen tunnusmerkit.

Tähän vetosi myös Pietolan johdolla ympäristöministeriössä keskiviikkona vieraillut MTK:n valtuuskunnan nimeämä lähetystö.

Lähetystö pyysi ympäristöministeriön kansliapäällikölle **Hannele Pokalle** luovuttamassaan kirjeessä tilakohtaista poikkeuslupaa levittää lantaa 15.11. jälkeen, kun maa kantaa levityskaluston.

Ympäristöministeriö ei tähän suostunut.

Ministeriö toteaa lähetystölle torstaina antamassaan vastauksessa, että ylivoimaiseen esteeseen vetoaminen ei tule ympäristönsuojelulain tulkinnassa kyseeseen.

”Tukisanktioita ja rikollisen leima otsaan”

Pietolan mukaan tilanne pitää ratkaista nopeasti ja niin, että viljelijöille ei tule tukimenetyksiä eivätkä he saa otsaansa ympäristörikollisen leimaa.

Lantaongelma voi aiheuttaa viljelijälle kummatkin, sillä nitraattiasetus vaikuttaa lannan levitykseen kahta kautta: viljelijän täytyy noudattaa sekä ympäristönsuojelulakia ja nitraattiasetusta että EU:n suorien tukien saannin edellyttämiä täydentäviä ehtoja. Yksi täydentävistä ehdoista on nitraattiasetuksen noudattaminen.

Ylivoimaisen esteen periaate kuuluu näistä vain täydentäviin ehtoihin.

Euroopan neuvoston asetuksessa todetaan, että viljelijälle ei seuraa tukisanktioita, jos hän ei pysty ylivoimaisen esteen vuoksi noudattamaan täydentäviä ehtoja. Poikkeus edellyttää, että viljelijä ilmoittaa esteestä viranomaiselle kymmenen päivän kuluessa.

Mikäli viranomainen sen sijaan katsoo, että toiminta rikkoo ympäristönsuojelulakia, ylivoimaisen esteen periaate ei siihen yllä.

Viranomainen voi keskeyttää levityksen

Tämän vuoksi täytyy MTK:n ympäristölakimiehen **Minna Ojanperän** mukaan muistaa, että asiassa on erotettava sen vaikutukset toisaalta maataloustukeen ja toisaalta velvollisuuteen noudattaa ympäristönsuojelulakia.

”Vaikka lannan levittäminen 15.11. jälkeen ei johtaisikaan tukien menetykseen, se ei poista sitä tosiasiaa, että ympäristönsuojelulakia valvovat viranomaiset voivat tietyin edellytyksin keskeyttää ympäristönsuojelulain tai nitraattiasetuksen vastaisen toiminnan. Ääritapauksissa tilanne voi johtaa rikosoikeudelliseen prosessiin, mikä käytännössä voisi aiheuttaa viljelijälle sakkoja ympäristönsuojelulain rikkomisesta.”

Ympäristönsuojelulakia valvovat kuntien ja elykeskusten viranomaiset.

Maataloustukien ehtojen noudattamista puolestaan valvoo Maaseutuvirasto (Mavi). Käytännössä valvontoja tekevät elykeskusten tarkastajat.

Yksikön johtaja **Jukka Pekonniemi** Mavin valvontaosastosta kertoo, että kunnilla on velvollisuus ilmoittaa havaitsemistaan rikkomuksista Maviin.

Täydentävien ehtojen rikkominen voi johtaa useiden prosenttien leikkauksiin suurimmassa osassa viljelijälle maksettavista tuista.

Sen sijaan muilla tavoin Mavi ei puutu ympäristönsuojelulain rikkomuksiin, eikä Mavi ilmoita tukiin tehdyistä leikkauksista ympäristöviranomaisille.

”Kohtuutonta viranomaispyöritystä”

Pietolan mukaan tilanne osoittaa, että viljelijä on joutunut kohtuuttomaan viranomaispyöritykseen.

”Ympäristöministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön pitäisi hakea yhdessä ratkaisua ja vaikka muuttaa tilapäisesti nitraattiasetusta. Viljelijä on ajautunut lainsäädäntöviidakkoon, jossa talonpoikaisjärjen käyttö ei tule kyseeseen.”

Sitä puoltaisi hänen mukaansa sekin, että ympäristön kannalta kyse ei ole suuresta ongelmasta. Lantavarastojen täyttymisestä kärsii ”kymmeniä mutta ei satoja tiloja”.

Ympäristöministeriön mukaan Suomi ei voi tehdä kansalliseen nitraattiasetukseen muutoksia ilman EU:lta saatavaa lupaa.

Pietolan mielestä se tuntuu väärältä.

Ympäristöministeriössä keskiviikkona vieraillut lähetystö koottiin tiistaina MTK:n valtuuskunnan kokouksen osallistujista. Siihen kuuluivat Pietolan lisäksi Jari Ahlholm, Pohjois-Suomesta, Anna Setälä Varsinais-Suomesta, Sisko Kivelä, Hämeestä, Heidi Tanhua Pirkanmaalta, Jari Laukkonen Etelä-Pohjanmaalta ja Kalevi Pukara Satakunnasta.

JUHANI REKU

MARKKU VUORIKARI

MTK:n valtuuskunnasta valittu lähetystö luovutti keskiviikkona ympäristöministeriön kansliapäällikölle Hannele Pokalle (kolmas vasemmalta) vetoomuksen lannanlevityksen joustosta. Lähetystöön kuuluivat (vasemmalta) Juha Laukkonen, Liisa Pietola, Jari Ahlholm, Anna Setälä, Heidi Tanhua ja Sisko Kivelä. Kuvasta puuttuu Kalevi Pukara.

Marttila: Säännöt hallinnolle ympäristöä tärkeämpiä

Ympäristöministeriön kieltävä kanta lannanlevittämisen aikarajan ylittämiseen vei maanviljelijöiden luottamuksen ympäristöhallintoon täysin nollaan, arvioi MTK:n puheenjohtaja **Juha Marttila**.

”Nyt olisi muutaman päivän ikkuna, jonka aikana sään puolesta homma voitaisiin laittaa kuntoon. Kiire olisi nyt. Mutta koska se ei hallinnon joustamattomuuden takia onnistu, on luottamus mennyt täysin”, Marttila sanoo.

Marttilan mukaan hallinto on valinnut puolensa. Eikä se ole enää edes ympäristön puolella, vaan sääntöjen ja byrokratian.

”Ympäristön kannaltakin olisi parempi, että lanta voitaisiin levittää. Nyt halutaan pitää pykälistä kiinni ja sillä kiusataan viljelijöitä.”

Tämä vuosi on ollut vaikea muuallakin Euroopassa. Pakottavien eli niin sanottujen force majeure -syiden vuoksi poikkeuksia tehdään pitkin Eurooppaa.

”Niitä hoidetaan rutiiniluonteisesti monissa maissa. Meidän virkamiehet eivät edes tutustuneet toimittamiimme tietoihin Ruotsista. Puhuimme asiasta viikkoja sitten jo. Se on välinpitämättömyyttä”, Marttila manaa.

AIMO VAINIO

Lannan levittämistä säätelee kaksi ministeriötä

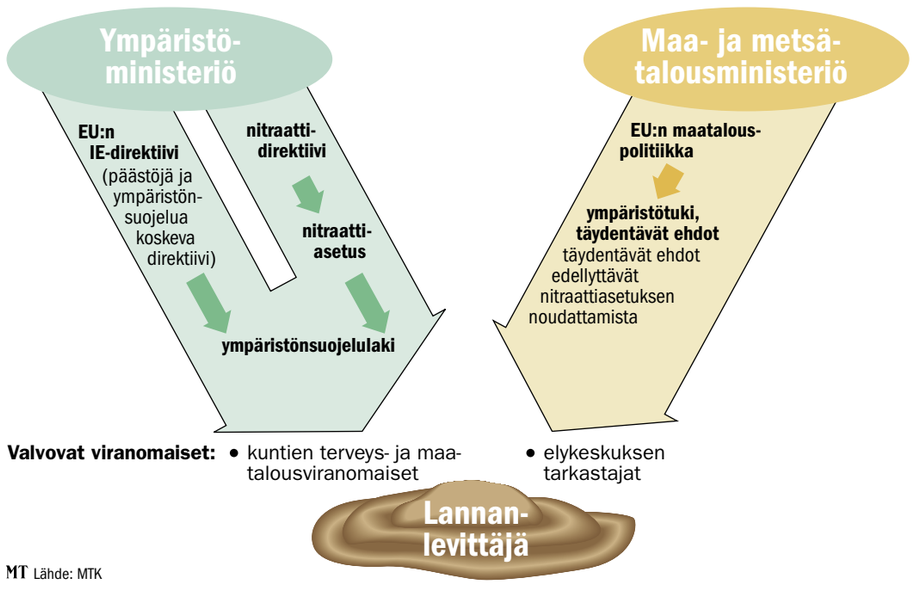

MT Lähde: MTK

TÄSTÄ ON KYSE

Nitraattiasetus rajoittaa lannanlevitystä

Märän kasvukauden vuoksi monilla tiloilla ei ole pystytty levittämään lantaa nitraattiasetuksen sallimana aikana. **Asetus kieltää** lannan levittämisen 15.10.–15.4. Mikäli säät ja luonnonolot sen sallivat, levitystä saa jatkaa 15.11. asti. **Levitystä saa** jatkaa marraskuun puoliväliin, mikäli maa on kuiva, lumeton ja roudaton. Ravinteita ei saa valua vesistöihin eikä levitys saa aiheuttaa maan tiivistymistä. **Samoin edellytyksin** lantaa voi levittää myös 1.4.–15.4. **Ympäristöministeriö ehdotti** lokakuussa vaihtoehtoisia toimenpiteitä, joilla lantaongelmaa voisi ratkaista. Listalla esitettiin muun muassa lietteen toimittamista kompostointilaitokseen. **Suomessa nitraattiasetus** koskee koko maata. Asetuksen kansalliset sovellukset vaihtelevat jäsenmaittain. Ruotsissa asetus rajoittaa lannan levittämistä vain herkiksi määritellyillä alueilla.

MT SANOO SUOMEKSI

[Force majeure]

tarkoittaa ylivoimaista estettä. Se on sopimusoikeudessa käytettävä nimitys sopimuksen osapuolista riippumattomalle, odottamattomalle tapahtumalle, joka estää täyttämästä sovittua velvollisuutta.

POLITIIKASTA LYHYESTI

Armeijauudistus jakaa kansaa

Maanpuolustustiedotuksen suunnittelukunnan tekemän kyselyn mukaan 42 prosenttia kansalaisista pitää puolustusvoimauudistuksen vaikutuksia maanpuolustukselle myönteisinä ja 40 prosenttia kielteisinä.

Yleisen asevelvollisuuden kannatus on noussut 72 prosenttiin. Nato-jäsenyyden kannalla on vain 18 prosenttia suomalaisista.

Pohjoismaiden kanssa sotilaallista yhteistyötä kannattaa 91 prosenttia haastatelluista, sotilaallista EU-yhteistyötä 79 prosenttia mutta sotilaallista Nato-yhteistyötä vain 45 prosenttia.

Kunnat varoittavat liikennerahoista

Kuntaliitto varoittaa valtiota siirtämästä omien liikennehankkeidensa kustannuksia kuntien rahoitettavaksi.

Useissa kunnissa valtion tiehankkeet viivästyvät tai estyvät, jos kunta ei ota valtiolle kuuluvaa rahoitusta vastuulleen. Tämä hämärtää valtion ja kuntien säädösten mukaista työn- ja vastuunjakoa.

TALOUDESTA LYHYESTI

27 kuntaa sai hätäapua

Valtion harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta on myönnetty 27 kunnalle. Avustusta haki 95 kuntaa.

Avustusta jaetaan kunnille, joilla on poikkeuksellisia tai tilapäisiä talousvaikeuksia. Rahaa jaetaan yhteensä 20 miljoonaa euroa.

PK-yrityksiä 99,8 prosenttia kaikista

Pienten ja keskisuurten yritysten osuus yrityskannasta oli 99,8 prosenttia. Näistä alle 10 hengen mikroyrityksiä oli 93,6 prosenttia, kertoo työ- ja elinkeinoministeriön yrittäjyyskatsaus.

Suuria, vähintään 250 työntekijän yrityksiä oli Suomessa runsaat 600 kappaletta.

Yrittäjiä oli Suomessa vuoden 2011 lopussa noin 255 000 ilman maa- ja metsätalouden harjoittajia, eli kymmenen prosenttia työllisistä. Lukumäärä on uusi ennätys.

Yksinyrittäjiä heistä oli 63 prosenttia.

OIKAISU

Saimaalla runsaasti rantaviivaa

Saimaan rantaviiva on noin 15 000 kilometriä pitkä, ei 1 500 kilometriä, kuten Saimaan vedenkorkeutta käsitelleessä jutussa väitettiin keskiviikkona.

Arto Heikkonen kritisoi jutussa Kaakkois-Suomen, ei Etelä-Savon elykeskusta.

MT

Raisio irtisanoo 40 ja sopeuttaa rypsinpuristusta

Elintarvikekonserni Raisio vähentää 56 työntekijää, joista 40 irtisanotaan.

Rypsipuristamon toimintaa sopeutetaan niin, että tehdas käy vain sen verran kuin kotimaisen sadon jalostaminen edellyttää. Myynti ja markkinointi kootaan yhteen.

Raisio kertoi lokakuussa käynnistyneiden yt-neuvottelujen tuloksista keskiviikkona illansuussa. Osassa yhtiötä neuvottelut jatkuvat edelleen. Alunperin työntekijöiden vähentämistarpeeksi arvioitiin enintään 60 henkilöä.

Kannattavuutta kohennetaan sopeuttamalla toimintaa markkinatilanteeseen. Raisio arvioi kannattavuutensa paranevan yli 4 miljoonaa euroa kustannussäästöjen ja uudelleenjärjestelyjen ansiosta.

Rypsin ja rapsin puristusta jatketaan, mutta rehuvalkuaistehtaan tuotanto sopeutetaan vastaamaan kotimaisten öljykasvien saatavuutta. Tuotantoseisokkien ajaksi työntekijöille järjestyy muuta työtä muun muassa kausiluonteisessa kalanrehujen valmistuksessa.

Öljykasveja kuten rapsia ei enää tuoda, vaan rehutehtaan valkuaistarve tyydytetään tuontirouheella. Samalla vältetään öljykasvien jalostuksessa sivutuotteena syntyvän kasviöljyn tappiollinen vienti, yhtiön tiedotteessa todetaan.

Myynti- ja markkinointiorganisaatiot yhdistetään yhdeksi kaupalliseksi organisaatioksi ja toimitusketjun, tuotannon sekä tuotekehityksen resurssit sopeutetaan nykyistä liiketoimintaa vastaavalle tasolle.

Osana pakettia Raision ja Lännen Tehtaiden yhteisyrityksen, Ateriamestarit Oy:n, toiminta lopetetaan vuoden lopussa. Suurtaloustuotteiden myynti siirtyy Raision omalle organisaatiolle.

VEIKKO NIITTYMAA

Jordanilta synkkä talouslista

Keskuskauppakamarin puheenjohtaja **Kari Jordan** listasi keskiviikkona yhdistyksen seminaarissa seitsemän synkkää kohtaa, jotka runnovat Suomen talouden alamäkeen.

Lista on tässä:

1.Teollisuudesta on hävinnyt 100 000 työpaikkaa kymmenen viime vuoden aikana.

2. Suomen kauppatase on vajonnut 12 miljardin ylijäämästä vuonna 2000 nykyiseen 3,5 miljardin alijäämään.

3. Kilpailukykymme on murentunut esimerkiksi Ruotsiin ja Saksaan verrattuna.

4. Ulkomaisia investointeja tehdään niukasti.

5. Kuntatalouden kestävyysvaje on kestämätön.

6. Eläkkeelle jää enemmän väkeä kuin tulee työmarkkinoille.

7. Rikkidirektiivi nostaa rajusti vientiteollisuuden kuljetuskustannuksia.

Jordanin mukaan pelkät säästöt eivät riitä. Yritysveroa tulisi laskea heti ja voimakkaasti, jotta yritysten alamäki saataisiin katkeamaan.

JOUKO KYYTSÖNEN